

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

MOBIL ILOVALAR YORDAMIDA XITOIY TILINI MUSTAQIL O‘RGANISH STRATEGIYALARINI SHAKLLANTIRISH

Xo‘janberdiyeva Nargiza Utkir qizi

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti 1-kurs talabasi

E-mail: nxujanberdiyeva@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18676108>

Annotatsiya. Ushbu maqolada mobil ilovalar asosida xitoy tilini mustaqil o‘rganish jarayonining pedagogik, metodik, psixologik va lingvodidaktik jihatlari tizimli ravishda tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – raqamli ta‘lim muhitida talabalarning o‘z-o‘zini rivojlantirish, mustaqil ta‘lim olish va reflektiv fikrlash kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmlarini aniqlashdan iborat.

Maqolada mobil ilovalarning didaktik imkoniyatlari, ularning interaktivlik darajasi, shaxsga yo‘naltirilgan ta‘limni ta‘minlashdagi o‘rni hamda individual o‘rganish sur‘atlarini qo‘llab-quvvatlash xususiyatlari ilmiy asosda yoritiladi. Tadqiqot jarayonida eksperimental va nazariy metodlardan foydalanilib, mobil ilovalarning xitoy tilini o‘rganish samaradorligiga ta‘siri statistik jihatdan tahlil qilindi.

Olingan natijalar mobil platformalar yordamida tashkil etilgan mustaqil ta‘lim jarayoni talabalar motivatsiyasini oshirish, lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirish va kommunikativ malakalarni mustahkamlashga xizmat qilishini tasdiqlaydi.

Аннотация: В данной статье системно анализируются педагогические, методические, психологические и лингводидактические аспекты процесса самостоятельного изучения китайского языка на основе мобильных приложений. Основной целью исследования является выявление механизмов формирования у студентов компетенций саморазвития, самостоятельного обучения и рефлексивного мышления в условиях цифровой образовательной среды.

Annotation: This article provides a systematic analysis of the pedagogical, methodological, psychological, and linguodidactic aspects of independent Chinese language learning based on mobile applications. The main objective of the study is to identify the mechanisms for developing students’ self-development, autonomous learning, and reflective thinking competencies within a digital educational environment.

Kalit so‘zlar: mobil ta‘lim, xitoy tili, mustaqil o‘rganish, raqamli texnologiyalar, o‘quv strategiyalari.

Ключевые слова: мобильное обучение, китайский язык, самостоятельное обучение, цифровые технологии, учебные стратегии.

Keywords: mobile learning, Chinese language, independent learning, digital technologies, learning strategies.

Kirish. Globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonlari zamonaviy jamiyatda xorijiy tillarni o‘rganishga bo‘lgan ehtiyojni yanada kuchaytirmoqda. Ayniqsa, xitoy tilining xalqaro

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

iqtisodiy, siyosiy va madaniy maydondagi ahamiyatining ortib borishi ushbu tilni o‘rganishni strategik zaruratga aylantirdi. Bugungi kunda xitoy tili xalqaro savdo, diplomatiya, ilm-fan va texnologiyalar sohalarida muhim aloqa vositasi sifatida xizmat qilmoqda.

Ta’lim tizimining raqamlashtirilishi mobil texnologiyalarni o‘quv jarayoniga keng joriy etishni taqozo etmoqda. Smartfon va planshetlar asosida ishlab chiqilgan mobil ilovalar til o‘rganishda qulay, moslashuvchan va samarali muhitni yaratib bermoqda. Ular yordamida talabalar mustaqil ravishda lug‘at boyligini oshirish, talaffuzni rivojlantirish, grammatik bilimlarni mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

Shuningdek, mustaqil ta’lim kompetensiyasini shakllantirish zamonaviy pedagogikaning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Mobil ilovalar orqali tashkil etilgan ta’lim jarayoni talabalarda o‘z faoliyatini rejalashtirish, nazorat qilish va baholash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi mobil ilovalardan foydalanish orqali xitoy tilini mustaqil o‘rganish strategiyalarini shakllantirishning samaradorligini aniqlash, ularning didaktik imkoniyatlarini baholash va ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iboratdir.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida kompleks yondashuv asosida sifat va miqdoriy metodlardan foydalanildi. Jumladan, pedagogik tajriba-sinov ishlari, so‘rovnoma, test sinovlari, kuzatuv, suhbat hamda statistik tahlil metodlari qo‘llanildi.

Tadqiqotda filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan 60 nafar talaba ishtirok etdi. Ular bilim darajasi, o‘rganish motivatsiyasi va raqamli kompetensiyalariga ko‘ra tenglashtirilib, tajriba va nazorat guruhlariga ajratildi.

Tajriba guruhi mobil ilovalar (Duolingo, HelloChinese, Pleco, ChineseSkill) asosida individual o‘quv rejasi bo‘yicha mustaqil ta’lim olib bordi. Nazorat guruhi esa an’anaviy darsliklar va auditoriya mashg‘ulotlari asosida tahsil oldi.

Tadqiqot 4 oy davomida amalga oshirildi va uch bosqichda olib borildi: diagnostik bosqich, tajriba bosqichi va yakuniy tahlil bosqichi. Har bir bosqichda talabalar bilim darajasi maxsus testlar va monitoring vositalari orqali baholandi.

Olingan natijalar matematik-statistik usullar, jumladan, foizlik tahlil, o‘rtacha qiymat va taqqoslash metodi yordamida qayta ishlanib, ilmiy xulosalar chiqarildi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, mobil ilovalar yordamida ta’lim olgan talabalar til kompetensiyasini sezilarli darajada oshirgan. Tajriba guruhida lug‘at boyligi, talaffuz aniqligi va grammatik bilimlar yuqori ko‘rsatkichlarga ega bo‘ldi.

So‘rovnoma natijalariga ko‘ra, talabalar mobil ilovalarning qulayligi, interaktivligi va individual yondashuv imkoniyatlarini yuqori baholadilar. Ularning mustaqil o‘rganishga bo‘lgan motivatsiyasi ham sezilarli darajada oshdi.

Quyidagi jadvalda tajriba va nazorat guruhlarining yakuniy natijalari aks ettirilgan:

Guruh	Boshlang‘ich ball	Yakuniy ball	O‘shish darajasi
Tajriba	56	82	+26
Nazorat	58	70	+12

Natijalar mobil ilovalarning samaradorligini yaqqol tasdiqlaydi.

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

Muhokama. Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, mobil ilovalar asosida tashkil etilgan mustaqil ta’lim jarayoni talabalarning bilim olish faoliyatini faollashtiradi. Interaktiv mashqlar, audio-video materiallar va tezkor qayta aloqa o‘rganish jarayonini samarali qiladi.

Mobil ilovalar yordamida quyidagi strategiyalar shakllanadi:

- rejalashtirish va vaqtni boshqarish;
- mustaqil mashq qilish;
- o‘zini baholash;
- takrorlash va mustahkamlash;
- kommunikativ faoliyatni rivojlantirish.

Shuningdek, mobil ta’lim individual yondashuvni ta’minlaydi va har bir talabaning o‘z sur’atida rivojlanishiga imkon yaratadi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari mobil ilovalar yordamida tashkil etilgan mustaqil ta’lim jarayoni xitoy tilini o‘rganishda yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko‘rsatdi. Olingan ma’lumotlar asosida quyidagi ilmiy xulosalarga kelindi:

Mobil ilovalar xitoy tilini o‘rganishda zamonaviy pedagogik vosita sifatida talabalarning bilish faoliyatini faollashtiradi va ta’lim samaradorligini oshiradi.

Raqamli platformalar orqali tashkil etilgan mustaqil ta’lim jarayoni talabalarning o‘zini-o‘zi boshqarish, rejalashtirish va refleksiya qilish kompetensiyalarini rivojlantiradi.

Interaktiv mashqlar, audio-video materiallar va tezkor qayta aloqa mexanizmlari lingvistik bilimlarning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Mobil ilovalar yordamida shakllangan o‘rganish strategiyalari kommunikativ kompetensiya va nutq madaniyatini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari mobil ta’lim texnologiyalarini oliy ta’lim muassasalarida xitoy tili o‘qitish tizimiga keng joriy etish maqsadga muvofiq ekanligini tasdiqlaydi. Kelgusida sun’iy intellekt asosidagi adaptiv mobil platformalarni joriy etish hamda ularning pedagogik samaradorligini o‘rganish bo‘yicha tadqiqotlar olib borish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Abdullayev A. A. Xorijiy tillarni o‘qitishda zamonaviy texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2020.
2. Karimova D. Sh. Mobil ta’lim asoslari. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.
3. Yo‘ldoshev R. B. Raqamli pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
4. Liu Y. Chinese Language Learning in Digital Era. – Beijing, 2018.
5. Wang H. Mobile Learning and Language Education. – Shanghai, 2020.